

Dagmar Seidlová

Department of Anaesthesiology , Resuscitation and Intensive Care
Medical Faculty Masaryk University
University Hospital Brno
dseidlova@fnbrno.cz

Etické aspekty

Etika – teorie morálky

- (z řeckého ethos – mrav) t
- Zabývá se zkoumáním mravní dimenze skutečnosti
- zkoumá morálku nebo morálně relevantní jednání a jeho normy
- teoretickým zkoumáním hodnot a principů, které usměrňují lidské jednání v situacích, kdy existuje možnost volby prostřednictvím svobodné vůle.
- Hodnotí činnost člověka z hlediska dobra a zla.
- Na rozdíl od morálky, která je blíže konkrétním pravidlům, se etika snaží najít společné a obecné základy, na nichž morálka stojí, popř. usiluje morálku zdůvodnit.

Bioetika

- (z řeckého bios – život a éthos – mrav) je odvětví aplikované etiky, jehož snahou je zkoumat či vymezovat principy lidského chování souvisejícího zejména s otázkami medicíny a nakládání s (lidským) životem (potrat, euthanasie, klonování apod.).
- Ale i farmakologie, biologie, chemie...

Medicínská – lékařská etika

- Etické problémy v klinické medicíně
- Tedy v kontaktu zdravotníka s pacientem (i jeh blízkými)
- V širším slova smyslu i v rámci veřejného života společnosti

Pojmy

- **Autonomie:** zdravotník je pacientovi partnerem (rozhodování o vlastní osobě)
- Úmluva o lidských právech a biomedicíně

Oviedo 4. 4. 1997

Zákon 372/2011 Sb. Zákon o zdravotních službách

Pojmy

- **Non-maleficence** – neublížit (aplikovaný postup by neměl pro pacienta zvyšovat riziko komplikací)
- **Beneficence** – volbu léčby zachraňující život, přínos musí převyšovat riziko
- **Spravedlnost** – právo rovného přístupu ke zdravotní péči

Etický kodex

- Dokument, který upravuje obecná i konkrétní pravidla v určitém oboru

Etický kodex Mezinárodní rady zdravotních sester (ICN) 1973

- Základní a zásadní etická pravidla pro zdravotní sestry
- ČR 2003 Česká asociace zdravotních sester

Základní povinnosti sestry

- Podporovat zdraví
- Předcházet nemocem
- Navracet zdraví
- Zmírňovat utrpení

Etický kodex zdravotnického pracovníka nelékařských zdravotnických oborů Věstník MZ ČR č.7/2004

Ošetrovatelská péče musí

Respektovat

- Lidská práva
- Práva kultur
- Právo na život
- Právo na důstojnost a úctu

Ošetrovateľská péče nediskriminuje

- Na základě
- Věku
- Barvy pleti
- Sexuální orientace
- Vyznání
- Kulturních zvyklostí
- Politického přesvědčení
- Rasy ani sociálního postavení

ALE **RESPEKTUJE** VŠE UVEDENÉ

Sestry poskytují péči

- Jednotlivcům
- Rodinám
- Komunitám

a koordinují péči se službami jiných skupin

Kodex dále zmiňuje

- Odborné schopnosti
- Profesionální zodpovědnost
- Chránění informací
- Pečlivá dokumentace
- Prohlubování znalostí
- Nepodřizování péče komerčním subjektům

Etika a intenzivní péče

- Dynastazie – prodlužování života (zadržaná smrt, overtreatment)
- Marná léčba
- Nerozšiřování léčby (withholding therapy)
- Vysazení léčby (withdrawing therapy)
- Doporučení ČLK 1/2010 Postup při rozhodování o změně léčby intenzivní na paliativní

DNR (Do-Not-Resuscitate)

- Nezahajovat neodkladnou resuscitaci
- I když již bylo učiněno Vždy *ad hoc* rozhoduje lékař
- Kolektivní rozhodnutí zdravotnického týmu
- Poznačeno v dokumentaci
- Součást přechodu na paliativní péči (hospic..)

Dříve vyslovené přání, reverz

- Zákon 372/2011 Sb.
- O každé léčbě MUSÍ být pacient informován
28
- Negativní reverz - Písemná forma,
vlastnoruční podpis 34
- Nesouhlas s určitou zdravotní péčí
- Dříve vyslovené přání 36, tam kde by nemohl
negativní reverz podepsat – úředně ověřený
podpis

Odmítnutí poskytovat péči pacientovi

- 50: (2) Zdravotnický pracovník může odmítnout poskytnutí zdravotních služeb pacientovi v případě, že by jejich poskytnutí odporovalo jeho svědomí nebo náboženskému vyznání. O této skutečnosti je povinen ihned informovat poskytovatele, který zajistí pacientovi jiného zdravotnického pracovníka. Nemůže-li poskytovatel zajistit jiného zdravotnického pracovníka, zajistí pacientovi jiného poskytovatele, který mu zdravotní služby poskytne, pokud pacient zajištění jiného poskytovatele neodmítne.

Eutanásie

- Z řečtiny = dobrá smrt
- Usmrcení na žádost
- Nizozemí, Belgie...
- Žádost vychází od pacienta, uvážená, pevná, nezvratná, má nesnesitelné utrpení, hledat eventuální možné alternativy života, provedena lékařem, který vše konzultoval s jiným nezávislým lékařem
- V ČR trestná, lze najít alternativu (volný průběh nemoci...) viz výše

Práva menšín

- Jazyková bariéra
- Interkulturní rozdíly
- Pohled rodiny
- Pohled zdravotníků
- Dopad na práci zdravotníků
- Práva většinové společnosti

Závěr

- Bez zachování základních etických principů se zdravotník neobejde
- I v těch nejvyhrocenějších situacích je třeba se jimi řídit.

